

пісні. Також, у молодших класах доцільно проводити бесіди гуманістичного характеру: «Поважай своїх друзів», «Бережи все, що створено людською працею», «Красиве і потворне у поведінці людей», «Будь чесним і правдивим» тощо.

До інтерактивних форм та методів формування гуманістичних цінностей в молодших школярів також відноситься рольова гра. Оволодіння учнями системою цінностей – ставлень під час її проведення здійснюється через почуття, досвід, думки та дії, що проявляються при виконанні ними певних соціальних ролей або у процесі міжособистісних стосунків. Створені для цього ігрові ситуації базуються на явищах реального життя, цікавих фактах, матеріалах, що містять певну проблему. Наприклад, рольова гра «В гостях» передбачає формування у молодших школярів цінності іншої людини, образу «хорошого іншого», запобігання речових міжсуб'єктних відносин; боротьбу з Его-потягами вихованців тощо. Для цього створюється ситуація, у якій молодших школярів ділять на «гостей» та «господарів». «Господарі» повинні зустріти, пригостити «гостей», зробити їх візит цікавим і приємним. «Гості» в свою чергу мають привітати «господарів», підготувати їм саморобні подарунки, розповісти цікаві історії, продемонструвати свої таланти тощо. Всі учасники гри повинні вести себе ввічливо і гуманно. Водночас вони вчаться чуйності і тактовності, спілкуватися з цікавими людьми.

Висновки. Отже, виховання гуманістичних цінностей в молодших школярів є ефективним, коли добирати цікаві емоційно-насичені форми практичної реалізації виховних інваріантів. Під час їх проведення кожен учень має бути активним учасником виховного процесу. Для цього необхідно забезпечувати самостійну творчу діяльність молодших школярів; враховувати їхні творчі потреби, інтереси та захоплення; ініціативність та самостійність у визначенні виховних завдань, засобів і способів їх творчого виконання. Водночас, важливо виробити у вихованців потребу у самовизначенні, самотворчості та самореалізації, засвоєні ними системи цінностей-ставлень; формувати у дітей позитивні риси виховної особистості, враховуючи специфіку їхнього мислення та своєрідність світосприймання; створювати умови для вільного висловлення ними своїх думок та почуттів; стимулювати до активно-творчої та результативної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Безкоровайна О.В. Виховання культури особистісного самоствердження в ранньому юнацькому віці: монографія / О.В. Безкоровайна. – Рівне: РДГУ, видавець Олег Зень, 2009. – 470 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 344с.
3. Боришевський М. Й. Духовні цінності в становленні особистості-громадянина / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. — 1997. — № 1. — С. 144-150.
4. Голюк О.А. Ціннісні орієнтації батьків як основа забезпечення гармонійного буття дитини у сім'ї / О.А.Голюк // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 6 (155) – С. 41-44.
5. Голюк О.А. Воспитание у детей чувства собственного достоинства как проекции морально-гуманистических ценностей/ О. А. Голюк, Анна Гайдукевич, Н. А. Пахальчук, И. В. Карук, К. А. Колесник / Science Review. – Warsaw (Poland). – 2018. – № – 1 (8), January. – Vol.5. – С.13-17.
6. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища шк., 1997. – 304 с.
7. Киричук О. В. Ментальність : сутність, функції, генеза / О. В. Киричук // Конференція: Духовність. Ментальність. Саморозвиток особистості : тези доповідей. — Київ-Луцьк, 1994. — Ч. 1. — С. 11-12.
8. Колосова О.В. Роль громадянсько-правових цінностей у патріотичному вихованні старших дошкільників // Проблеми українського національного виховання: збірник наукових праць / За ред. Надії Скотної та Марії Чепіль. – Дрогобич: редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. – С. 222-229.
9. Лавроненко О. Формування гуманістичних цінностей – важливий аспект виховання молодших школярів / О. Лавроненко // Рідна школа. – 2004. – №7-8. – С.26-28.
10. Москалець В. Психологічне обґрунтування української школи / В. Москалець. – Львів : Світ, 1994. – 119 с.
11. Натхненниця – подорож у світ культури та традицій: Виховання ціннісного ставлення у дітей (для сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, зокрема – дітей з функціональними обмеженнями) до світової та національної культури, традицій власного народу та родини засобами арт-терапії. Частина III / А.В.Хіля, за ред І.Саранчі, О.О.Деркач. – Вінниця : Нілан –ЛТД, 2017. – 40 с.
12. Подорож країною «Людія»: Виховання ціннісного ставлення до оточуючого соціуму у дітей (з сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, зокрема – дітей з функціональними обмеженнями) засобами арт-терапії. Частина II / А.В.Хіля. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 44 с.

ІНТЕГРОВАНІ УРОКИ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

В.Кравчук, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: Н.О.Комарівська, кандидат філологічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

INTEGRATED READING LESSONS AT PRIMARY SCHOOL

V. Kravchuk, second-year student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розглянуто мету уроків, побудованих на інтегрованому змісті, можливості використання різноманітних моделей інтегрованих уроків літературного читання в початковій школі.

Ключові слова: початкова школа, інтеграція, методи, художні твори, мистецтво, уроки читання, мовлення.

Abstract. The article examines the purpose of the lessons built on the integrated content, the possibilities of using various models of integrated reading lessons at primary school.

Keywords: primary school, integration, methods, artistic works, art, reading lessons, speech.

Педагогічна система кожної історичної епохи переживає кардинальні зміни. На всіх етапах розвитку суспільства приділяється особлива увага якійс підготовці молодого покоління до самостійного життя. Одним із ефективних шляхів вирішення такої проблеми можуть стати інтегровані уроки, спрямовані на творчий пошук, всебічний розвиток особистості кожного школяра зокрема. Пошуки шляхів удосконалення системи освіти в початковій школі привели до вдосконалення такого методичного явища, як інтеграція навчання, яке поступово переходить сьогодні з дискусії в практику.

Сьогодні ідея інтеграції змісту й форм навчання приваблює багатьох вчених та вчителів-практиків. Дослідженими є дидактичні особливості інтеграції змісту навчання (О. Беляєв, Л. Варзацька, Т. Донченко, Ю. Колягін, О. Савченко, В. Паламарчук). Проблемами інтеграції навчання займалися також Т. Бишова, О. Кондратюк, М. Мосієнко, Г. Кузьменко, О. Шатохіна. Поняття «інтеграція» – це процес пристосування й об'єднання розрізнених елементів у єдине ціле при умові їх цільової та функціональної однотипності.

Метою уроків, побудованих на інтегрованому змісті, має бути різнобічне вивчення певного об'єкта, явища, осмислене сприйняття навколишнього середовища, приведення знань у певну систему, збудження уваги та інтересу, розвиток позитивно-емоційного настрою. Інтеграція навчання може дати ефект лише за умови, коли сам вчитель виявить свій творчий підхід до вивчення кожної теми зокрема, так і всього навчального матеріалу в цілому. Це залежить від умінь синтезувати матеріал, органічно пов'язувати уроки з різних предметів, підпорядковуючи їх головній темі. Інтегровані уроки потребують особливої підготовки як вчителя, так і учнів протягом тривалого часу.

У дидактиці початкового навчання розроблено структуру інтегрованих уроків. На основі аналізу чинних програм для 2-4 класів, визначаються можливі варіанти структури уроку за типами інтеграції навчального матеріалу з окремих навчальних предметів (О. Я. Савченко) [1]. Науковець вважає, що цей вид уроків утвердився в дидактиці й методиці початкової школи, що зумовлено насамперед підготовкою вчителя як багатопредметника, який сприймає початкову школу як систему, а тому може організаційно й методично зв'язати близькі теми з різних предметів. Метою такого зв'язку цікаве, різнобічне вивчення близьких явищ, яке й можна об'єднати досягненням спільної мети.

Літературне читання – «одна із навчальних дисциплін, що за своїм змістом, специфікою роботи з учнями дозволяє широко використовувати міжпредметні зв'язки, інтегрувати теоретичний матеріал як з дидактичною, так і з розвивально-виховною метою»

[5, 76]. Великі можливості для проведення у початкових класах інтегрованих уроків літературного читання, з нашого погляду, дає їх поєднання з близькими темами уроків української мови, образотворчого мистецтва, музики, природознавства. Метою такої інтеграції є створення кращих умов для удосконалення мовленнєвої діяльності учнів, їх літературного розвитку, розширення знань про творчість письменника. Наприклад, це можуть бути уроки поглибленої роботи над текстом, що передбачає виконання різноманітних вправ з опорою на знання й вміння, одержані на уроках української мови; структурування тексту на частини, пошук і характеристика текстів різних видів, поширення або ущільнення змісту в процесі переказу, відтворення тексту за опорними словами чи реченнями, виключення речень з тексту за певними ознаками, відтворення тексту за причинно-наслідковими зв'язками, відтворення тексту-міркування за змістом тощо [2, 163].

Продуктивними міжпредметними завданнями для учнів 4 класу можуть бути такі: перевірити, чи можна скоротити текст без порушення його змісту, визначити роль розділових знаків у розумінні прочитаного, роль окремих частин мови у створенні художнього образу, порівняти, як змінюється зміст тексту від заміни одного слова чи речення тощо.

На інтегрованих уроках великий розвивальний потенціал дає поєднання сприймання поезії, яке посилюється образотворчим мистецтвом і музикою. На таких уроках художній образ набуває нових граней, яскравості через сприймання різних засобів його відображення.

Отже, змістовні та цілеспрямовані інтегровані уроки вносять у звичайну структуру шкільної освіти новизну, оригінальність; сприяють формуванню цілісної картини світу, розгляду предмета з кількох сторін, дозволяють систематизувати знання; створюють сприятливі умови для реалізації особистісно-орієнтованого, розвивального навчання молодших школярів. Методично правильна побудова і проведення інтегрованих уроків сприяють підвищенню зростання професійної майстерності вчителя, тому що вимагають від нього володіння методикою сучасних технологій навчально-виховного процесу. Вчитель по-новому бачить і розкриває предмет, який викладає, ясніше усвідомлюючи його співвідношення з іншими науками.

Список використаних джерел:

1. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. – К.: Абрис, 1997. – С. 292.
2. Савченко О.Я. Методика читання в початкових класах: Посіб. для вчит. / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – 333 с.
3. Шильцова Л. М. Інтегровані уроки рідної мови і мовлення в початковій школі / Л. М. Шильцова, О.Л. Варзацька. – Х. : Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 176 с.
4. Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. О Кондратюк. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
5. Комарівська Н. Особливості змісту та проведення інтегрованих уроків читання в початковій школі / Н. Комарівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : Вип. 31. – Вінниця : ТОВ НІЛАН ЛТД, 2010. – С. 75-81.
6. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти / Н.І.Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С.13-16.
7. Лапшина І. М. Дослідження аспектів підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення інтегрованих занять з молодшими школярами / І. М. Лапшина // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм: зб. матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв / за ред. О. А. Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця : «Меркьюрі-Поділля», 2017. – С. 25-29.
8. Нова українська школа: Простір освітніх можливостей. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Упоряд. – Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова / За заг. ред. М. Грищенка. // <http://mon.gov.ua/2016/08/17/mon.pdf>
9. Родюк Н.Ю. Педагогічні ідеї професійної підготовки вчителів початкової школи в країнах Заходу // *Inovativny vyzskum v oblasti vzdelavania a socialnej prace. – Sladkovicovo : Vysoka skola Danubius, 2017. – С. 150-153.*
10. Родюк Н.Ю. Тенденції професійної спрямованості майбутніх учителів початкової школи в умовах інтеграційних процесів / Н.Ю.Родюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 5-6 квітня 2017 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – Вип. 6. – С.57-60.

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В УМОВАХ ШКОЛИ ПЕРШОГО СТУПЕНЯ

С. Кунда, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: Л.В.Любчак, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

IMPLEMENTATION OF DEVELOPING TEACHING ELEMENTS AT IT-LESSONS AT PRIMARY SCHOOL

S.Kunda, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. *Перед школою сьогодні постає важливе завдання – адаптуватися до вимог сучасного інформаційного суспільства, навчити кожного учня самостійно поповнювати свої знання, застосовувати їх на практиці. Розвиваюче навчання на уроках інформатики – основа формування творчої особистості, а в подальшому – креативної, яка має внутрішні передумови, що забезпечують її творчу активність.*

Ключові слова: *розвивальне навчання, інформатизація освіти, навчально-пізнавальна діяльність, співтворчість.*

Abstract. *Today the school is facing an important task to adapt to the requirements of the modern information society, teach the pupil to study independently and apply their knowledge in practice. Developing teaching at IT-lessons is the basis for the forming creative individual.*

Keywords: *developing teaching, informatization of education, educational and cognitive activity, co-creation.*

У теперішньому суспільстві, мабуть, вже дуже складно знайти людину, яка б не володіла сучасними пристроями опрацювання інформації. Або хоча б не мала найменшого відношення до сучасних технологій. Розвиток науки і техніки сприяв появі такої науки, як інформатика. На сьогоднішній день в світі немає жодної галузі науки і техніки, яка б розвивалася так само стрімко, як інформатика.

Інформатика, як ніякий інший предмет спонукає до використання технології розвивального навчання. Адже психологічні і педагогічні дослідження свідчать про те, що система освіти забезпечує не достатньо високий рівень розвитку дітей. Саме тому одне з головних положень концепції оновлення нашої освіти пов'язане з орієнтацією її перш за все на інтелектуальний, моральний та фізичний розвиток дітей [3; 4; 6; 7 та ін.]. Через це виникає проблема введення в програму навчальних предметів тих знань, які відповідають досягненням сучасної науки і культури. Багато педагогів починають розуміти, що завдання сучасної школи полягає не лише в тому, щоб дати учням ту чи іншу суму знань, але і в тому, щоб навчити їх самостійно орієнтуватися в науковій і будь-якій іншій інформації. Відповідно, в умовах сучасної школи необхідно організувати таке навчання, яке б носило розвивальний характер, сприяло б формуванню в учнів інформаційної компетентності.

Інформатизація сфери освіти повинна випереджати інформатизацію інших напрямків суспільної діяльності, адже завдяки цьому закладаються соціальні, психологічні, загальнокультурні та професійні передумови розвитку всього суспільства.

«... Лише те навчання є хорошим (тобто правильно організованим), яке забігає вперед розвитку» [1, 386]. Тому основним завданням сучасної школи є необхідність створення нових підходів до навчання на уроках. Учитель повинен організувати навчальний процес таким чином: не обмежувати діяльність учня, будувати процес навчання так, щоб у ньому були елементи творчості, які передбачають комбінування, аналогізування, універсалізацію, випадкові видозміни. Стимулюють творчу діяльність учнів також і вдалий підбір творчих завдань, і використання ігрових технологій та ін.

Методика початкового навчання багато років була пов'язана в основному з теорією емпіричного мислення, що мало сприяло формуванню у молодших школярів повноцінної